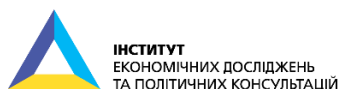

Нове щомісячне опитування підприємств

Бізнес під час війни: Київська область

Липень 2023

Виконавець проєкту:

Громадська організація «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Партнер дослідження:

Київська обласна державна адміністрація

Фінансова підтримка:

Проект реалізується за фінансової підтримки Європейського Союзу

Міжнародний фонд «Відродження»

Atlas Network

Автори звіту:

Оксана Кузяків, виконавча директорка ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій», керівниця проєкту «Підтримка Громадської ініціативи «За чесну та прозору митницю»

Євген Ангел, старший науковий співробітник ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Анастасія Гулік, наукова співробітниця ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Ірина Федець, старша наукова співробітниця ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Публікацію підготовлено в рамках проєкту «За чесну та прозору митницю», який фінансується Європейським Союзом та співфінансується МБФ «Відродження» та благодійним фондом ATLAS Network (США). Її зміст є виключно відповідальністю ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій» і не обов'язково відображає позицію Європейського Союзу, МФ «Відродження» чи ATLAS Network.

ГО «ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ»

01054 Київ, Україна, вул. Рейтарська 8/5-А,

тел.: +38(044) 278-63-42; +38 (044) 278-63-60; факс: +38(044) 278-63-36

institute@ier.kyiv.uawww.ier.com.ua[Facebook ІЕД](#)[Facebook За чесну та прозору митницю](#)[Телеграм-канал «Чесна митниця»](#)

ПРО ОПИТУВАННЯ

Шановні пані та панове, представляємо вашій увазі спеціальний звіт «Бізнес під час війни: Київська область», за результатами нового щомісячного опитування підприємств.

Звіт підготовлено спільно з Департаментом економіки Київської обласної державної адміністрації.

Потреба у вичерпній інформації про економічну ситуацію є важливою для економічної політики під час війни. Для швидкого збору інформації про поточний стан економіки на рівні підприємства Інститут економічних досліджень та політичних консультацій проводить щомісячне опитування підприємств із застосуванням підходу кон'юнктурних досліджень (або Business Tendency Survey). Методологію розроблено для оцінки ситуації з «базового рівня» — суджень та очікувань основних економічних агентів — підприємців та керівників підприємств.

Щомісячне опитування керівників підприємств відбувається в рамках зміни дії проєкту «За чесну та прозору митницю», який фінансується Європейським Союзом та співфінансується МБФ «Відродження» та благодійним фондом ATLAS Network (США). Щомісячні тенденції презентовано в таких звітах, як цей. Щоквартальні тенденції будуть оприлюднюватися й надалі у звітах «Ділова думка: промисловість», які випускає ІЕД із липня 2002 року.

При формуванні панельної вибірки використано аналітичну систему YouControl (<https://youcontrol.com.ua/>).

Зміст

ЩОМІСЯЧНЕ ОПИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ.....	4
СТИСЛО ПРО ГОЛОВНЕ.....	4
ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ ДІЛОВОГО КЛІМАТУ ТА КОН'ЮНКТУРИ.....	4
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	4
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ В ПОРІВНЯННІ З АНАЛОГІЧНИМ ПЕРІОДОМ МИНУЛОГО РОКУ.....	5
ПЛАНИ ЩОДО РОЗШИРЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НА НАСТУПНІ ДВА РОКИ.....	5
ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ.....	6
ВИРОБНИЦТВО.....	7
ПОПИТ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ.....	7
ЗАБОРГОВАНOSTІ.....	8
ЗАЙНЯТІСТЬ.....	9
ЩОМІСЯЧНЕ ОПИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ.....	11
СПЕЦІАЛЬНА ЧАСТИНА ОПИТУВАННЯ.....	11
ПРОБЛЕМИ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	11
ВПЛИВ ВІЙНИ НА ПІДПРИЄМСТВА.....	12
ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЕКСПОРТНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ.....	13
ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА.....	13
Оцінка державної політики з підтримки бізнесу.....	13
ВИБІРКА.....	15
Додаток 1. Результати опитування в цифрах.....	16

ЩОМІСЯЧНЕ ОПИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Бізнес Київської області під час війни

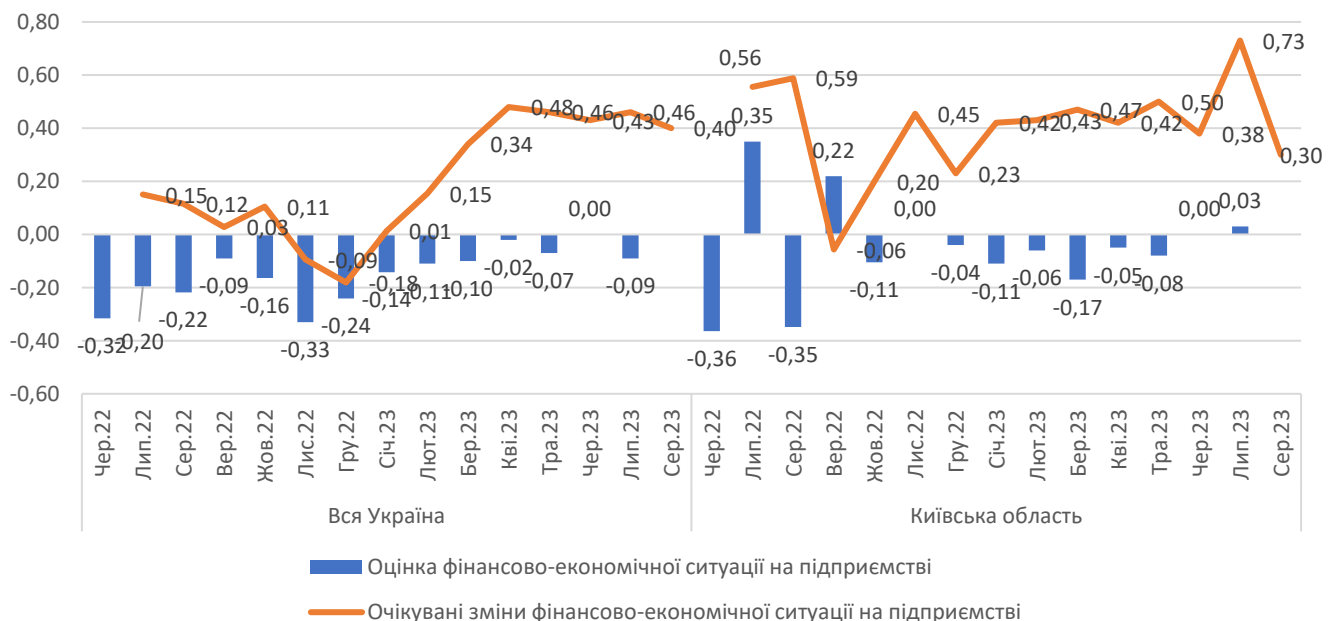
СТИСЛО ПРО ГОЛОВНЕ

У липні 2023 року оцінки власної фінансово-економічної ситуації підприємцями Київщини є кращими за загальноукраїнські показники. Водночас, прогнози щодо фінансово-економічної ситуації на піврічну перспективу в підприємців області є більш песимістичними ніж загалом по країні. Очікування щодо змін загальноекономічного середовища в області залишаються високими. При цьому, на Київщині фіксується збільшення рівня невизначеності в піврічній перспективі. Також у Київській області скорочуються темпи відновлення виробництва та продажів, однак ситуація краща ніж на рівні країни. Зокрема, у регіоні вищий рівень завантаження виробничих потужностей, ніж середній показник для України. Підприємці Київщини не відчують труднощів у пошуку ні кваліфікованих, ні некваліфікованих працівників, на відміну від загальноукраїнської ситуації. Усі експортери Київщини мали експортні операції впродовж останніх 12-ти місяців.

ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ ДІЛОВОГО КЛІМАТУ ТА КОН'ЮНКТУРИ
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

- **Оцінки власної фінансово-економічної ситуації підприємцями Київщини збільшуються два місяці поспіль на відміну від загальноукраїнських показників.** Індекс поточної фінансово-економічної ситуації в липні збільшився з нуля до 0,03, що є вищим за загальноукраїнський показник (який зменшився з нуля до -0,09). У липні серед підприємців Київської області збільшились як негативні (з нуля до 3,3%), так і позитивні оцінки (з нуля до 6,7%). Водночас, частка тих, хто дав задовільні оцінки, зменшилась із 93,3% до 90%. Для порівняння, на рівні країни частка позитивних оцінок зменшилась із 11,5% до 6,7%, а частка негативних оцінок збільшилась із 14,2% до 17,6%.

Рис. 1. Фінансово-економічна ситуація на підприємстві зараз і очікування на 6 місяців, індекси

- **Підприємці Київщини дають значно менш оптимістичні прогнози на майбутні пів року, на відміну від загальноукраїнських показників.** Значення індексу очікуваних змін фінансово-економічної ситуації на підприємстві для області різко зменшилось, із 0,73 до 0,30, що є найнижчим показником за кілька місяців. Це сталося через негативні зміни в частці оптимістів. Відсоток

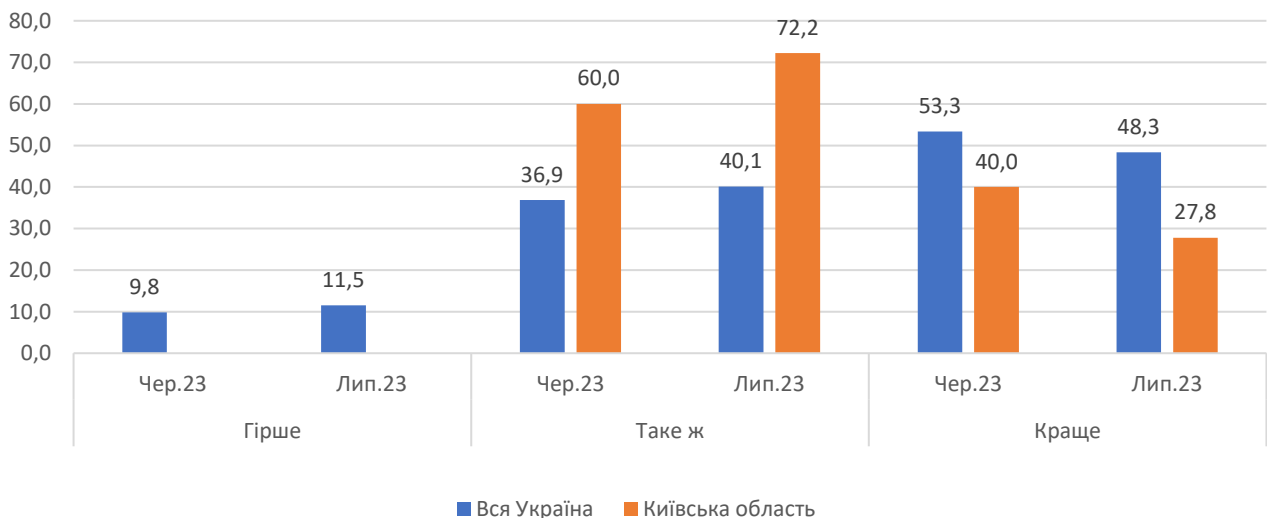
песимістів по області два місяці поспіль дорівнює нулю, водночас, частка «оптимістів» при цьому зменшилась із 72,7% до 30%. Для порівняння, загальноукраїнський показник залишається оптимістичним, зменшившись лише незначним чином, із 0,46 до 0,40. На рівні країни відсоток тих, хто очікує погіршення, незначним чином збільшився із 3,1% до 4,8%, а відсоток тих, хто очікує покращення, зменшився із 47,7% до 44,4%.

- **Рівень невизначеності в піврічній перспективі збільшився як для Київської області, так і загалом по Україні.** Частка тих, хто не зміг дати прогноз на наступні пів року, збільшилась із 26,7% до 37,5% у Київській області (по країні показник збільшився із 17,2% до 20,4%).

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ В ПОРІВНЯННІ З АНАЛОГІЧНИМ ПЕРІОДОМ МИНУЛОГО РОКУ

- **При порівнянні фінансово-економічної ситуації з тією, що була рік тому, вона є дещо гіршою як для Київщини, так і загалом по Україні.** У відсотковому розподілі частка тих підприємців, які вважають, що фінансово-економічна ситуація стала гіршою, два місяці поспіль дорівнює нулю. Водночас, значно зменшилась частка тих, для кого ситуація є кращою ніж була рік тому, із 40,0% до 27,8%. При цьому фіксується суттєве збільшення частки тих, хто вважає що ніяких змін не відбулося (із 60,0% до 72,2%). У загальноукраїнських показниках частка підприємців, які вважають, що фінансово-економічна ситуація стала гіршою, збільшилась із 9,8% до 11,5%, тоді як частка тих, для кого все стало краще, зменшилась із 53,3% до 48,3%. Частка ж тих, хто не відчув змін, збільшилась із 36,9% у червні до 40,1% у липні.

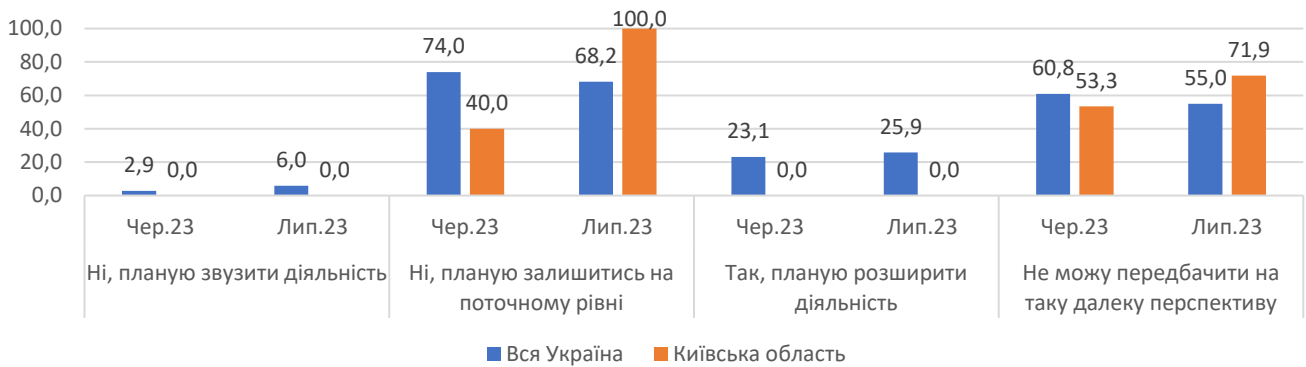
Рис. 2. Як Ви оцінюєте фінансово-економічне становище Вашого підприємства в поточному місяці порівняно з аналогічним періодом минулого 2022 року?, % опитаних

ПЛАНИ ЩОДО РОЗШИРЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НА НАСТУПНІ ДВА РОКИ

- **У регіоні вже кілька місяців поспіль відсутня як частка підприємців, які планують зменшувати обсяги виробництва, так і частка тих, хто не планує розширюватись у наступні два роки.** Частки «оптимістів» та «песимістів» уже другий місяць дорівнюють нулю. Водночас частка тих, хто не планує змін, збільшилась із 40,0% до 100%. Для порівняння, на рівні країни не планують змін 68,2% (було 74% у червні), а планують розширити діяльність 25,9% (було 23,1%). Частка тих, хто планує звужувати діяльність, збільшилась із 2,9% до 6,0%. **Рівень невизначеності в довгостроковій перспективі для області значно збільшився на відміну від загальноукраїнських показників.** Показник невизначеності в Київській області збільшився з 53,3% до 71,9%, а загальноукраїнський показник зменшився із 60,8% до 55,0%.

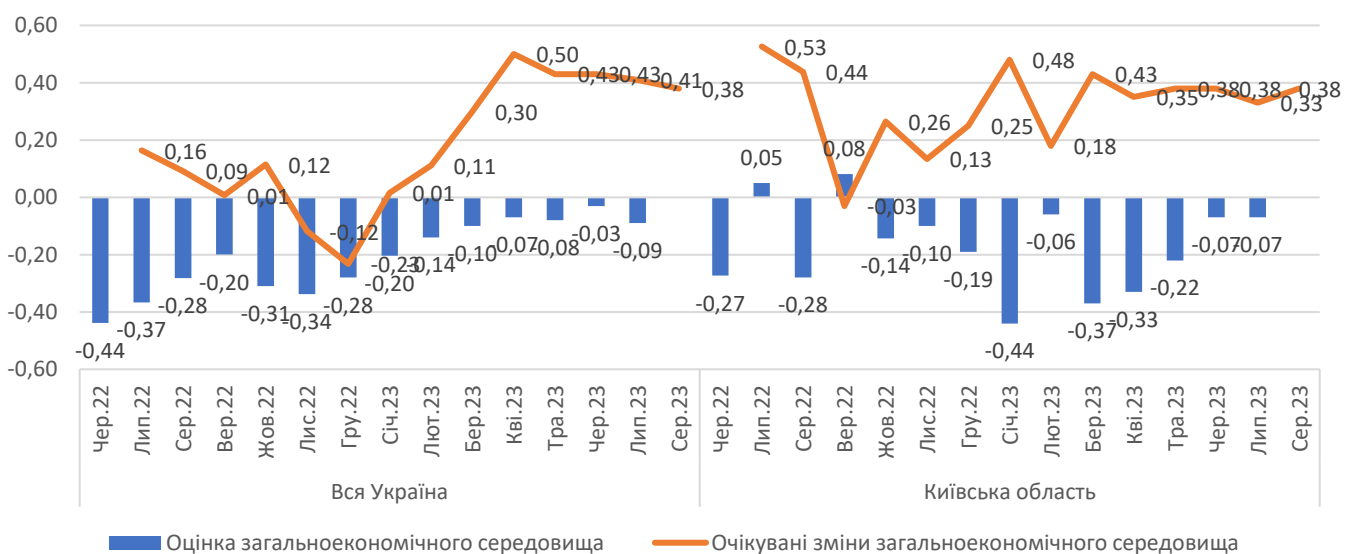
Рис. 3. Чи плануєте Ви розширити діяльність свого підприємства протягом найближчих двох років?, % опитаних

ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

- У Київській області поточні оцінки загальноекономічного середовища залишилися без змін та є дещо вищими за загальноукраїнські показники, значення яких зменшилось.** Відповідний індекс для області два місяці поспіль становить -0,07. По області збільшилась як частка тих, хто дає позитивні оцінки (з нуля до 6,9%), так і частка тих, хто негативно оцінює загальноекономічне середовище (із 6,7% до 13,8%). Частка тих, хто дає задовільні оцінки, зменшилась із 93,3% до 79,3%. На рівні країни відсоток тих, хто дає негативні оцінки, незначним чином збільшився (із 18,8% у червні до 19,6%), тоді як відсоток тих, хто дає позитивні оцінки, зменшився із 10,8% до 7,9%. Загальноукраїнський індекс при цьому зменшився із -0,09 до -0,09.
- Прогнози підприємців Київщини щодо піврічних перспектив суттєво не змінились, так само як загальноукраїнські показники.** Індекс очікуваних змін загальноекономічного середовища збільшився з 0,33 до 0,38. На рівні країни показник зменшився з 0,41 до 0,38. Для Київської області зменшився і відсоток «оптимістів» (із 41,7% до 38,1%), і відсоток «песимістів» (із 8,3% до нуля). На рівні країни частка песимістів істотно не змінилась (6,3% у червні та 6,4% у липні), водночас частка оптимістів дещо зменшилась (із 46,7,% до 44,0%).
- Рівень невизначеності щодо загальноекономічного середовища збільшився, як і загальноукраїнські показники.** Відсоток тих, хто не зміг дати прогноз на майбутні пів року, збільшився із 20,0% до 34,4% (у цілому по Україні показник збільшився з 21,2% до 22,6%).

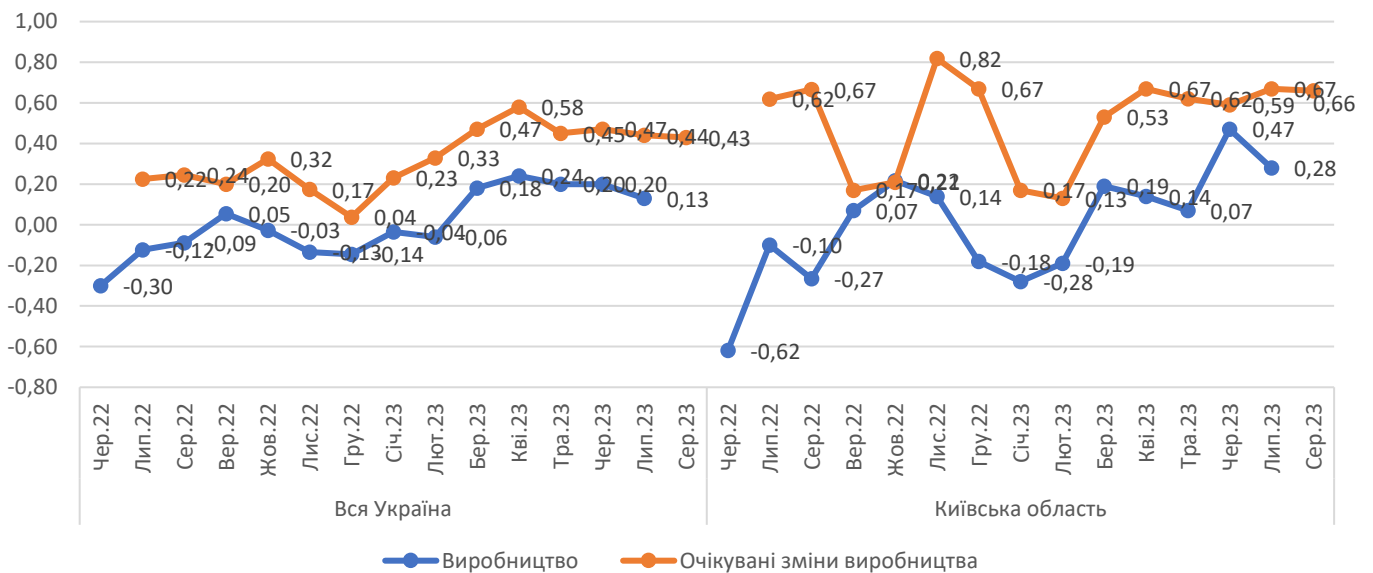
Рис. 4. Загальноекономічне середовище зараз та очікування на 6 місяців, індекси

ВИРОБНИЦТВО

- У липні поточні результати щодо виробництва в області погіршилися, хоча все ще залишаються значно вищими за загальноукраїнські показники. Індекс змін виробництва в липні для Київської області зменшився з 0,47 до 0,28. Частка підприємств, які нарощували обсяги виробництва, зменшилась із 46,7% до 28,1%. На рівні країни відсоток підприємств, які збільшували обсяги виробництва, зменшився менш суттєво, із 30,7% до 27,1%. Водночас, по області два місяці поспіль відсутня частка тих, хто, скоротив обсяги виробництва, тоді як по Україні цей відсоток дещо збільшився, із 14,3% до 16,0%. У результаті, Індекс змін виробництва загалом по Україні зменшився з 0,20 до 0,13.
- На наступні три місяці підприємці області, як і загалом по Україні, не очікують істотних змін. Індекс очікуваних змін виробництва для Київської області збільшився та становить 0,66 (було 0,67), залишаючись при цьому вищим за загальноукраїнський показник. По Україні показник становить 0,43 (був 0,44). При цьому, для області частка оптимістів істотно не змінилась (66,7% у червні та 65,6% у липні), а частка тих, хто планує скорочувати обсяги виробництва, два місяці поспіль дорівнює нулю.

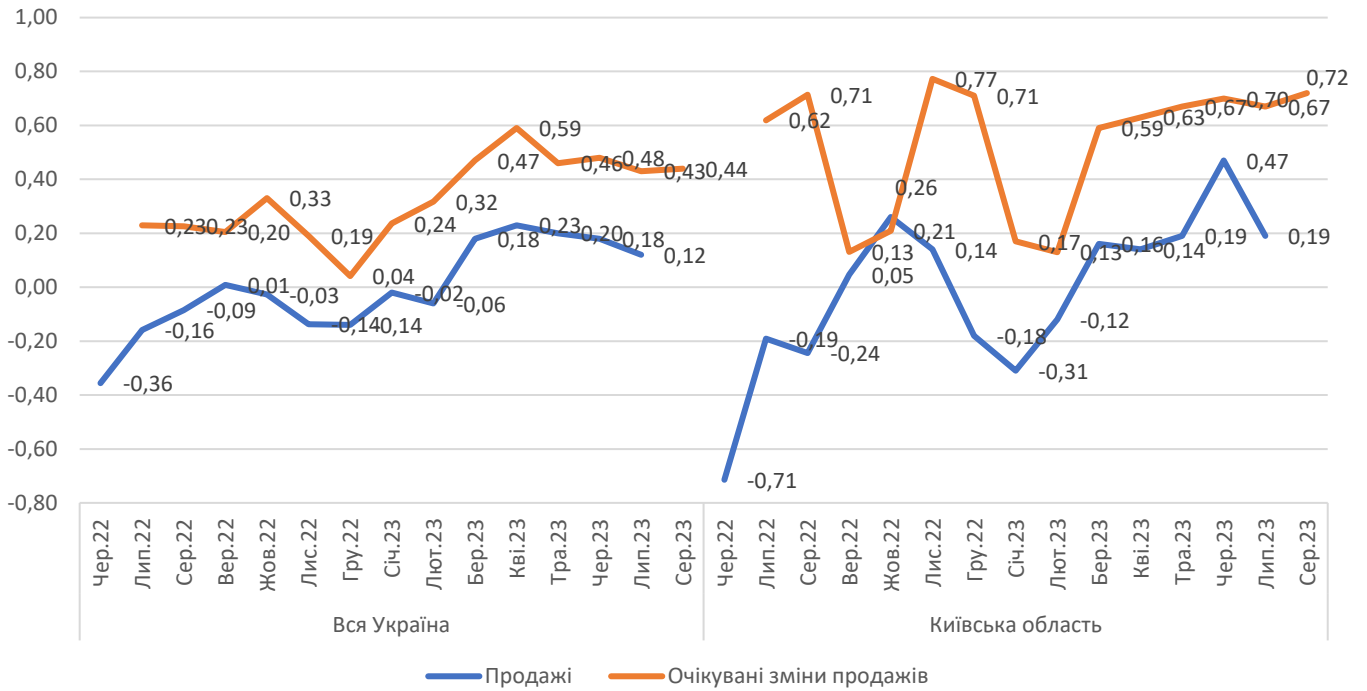
Рис. 5. Індекс змін виробництва

ПОПИТ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ

- Оцінки попиту серед підприємств Київської області погіршилися, як і загальноукраїнські показники. Значення індексу змін продажів для Київської області зменшилось із 0,47 до 0,19. Для України показник зменшився із 0,18 до 0,12. При цьому суттєво зменшилась частка підприємств області, які нарощували продажі, – із 66,7% до 21,9%, а частка підприємств, які скорочували обсяги продажів, збільшилась із нуля до 3,1%.
- Прогнози підприємців області щодо зростання обсягів продажів залишаються вищими за загальноукраїнський показник, хоча значення в обох випадках істотно не змінилось. Індекс очікуваних змін обсягів продажів для Київської області збільшився з 0,67 до 0,72, а загальноукраїнський показник становить 0,44 (був 0,43). Відсоток підприємств області, які очікують зростання обсягів продажів, збільшився з 66,7% до 71,9%. Водночас, частка тих, хто очікує на зменшення продажів, уже кілька місяців поспіль дорівнює нулю.

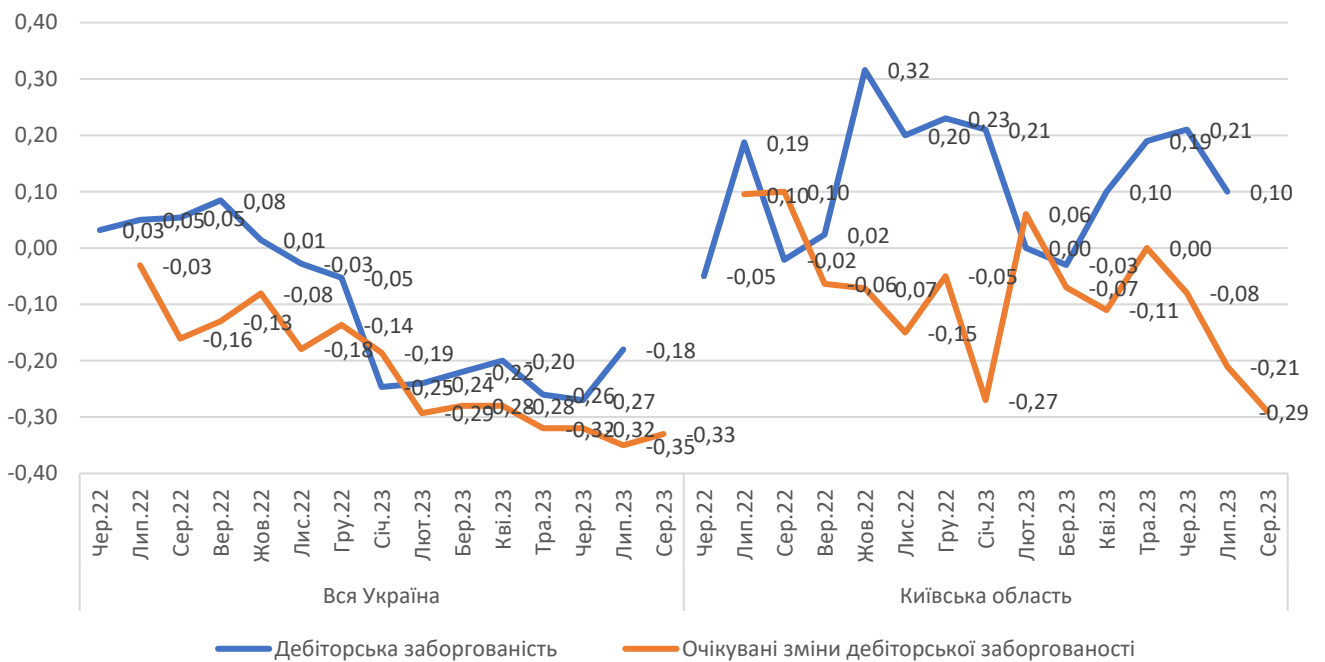
Рис. 6. Індекс змін продажів

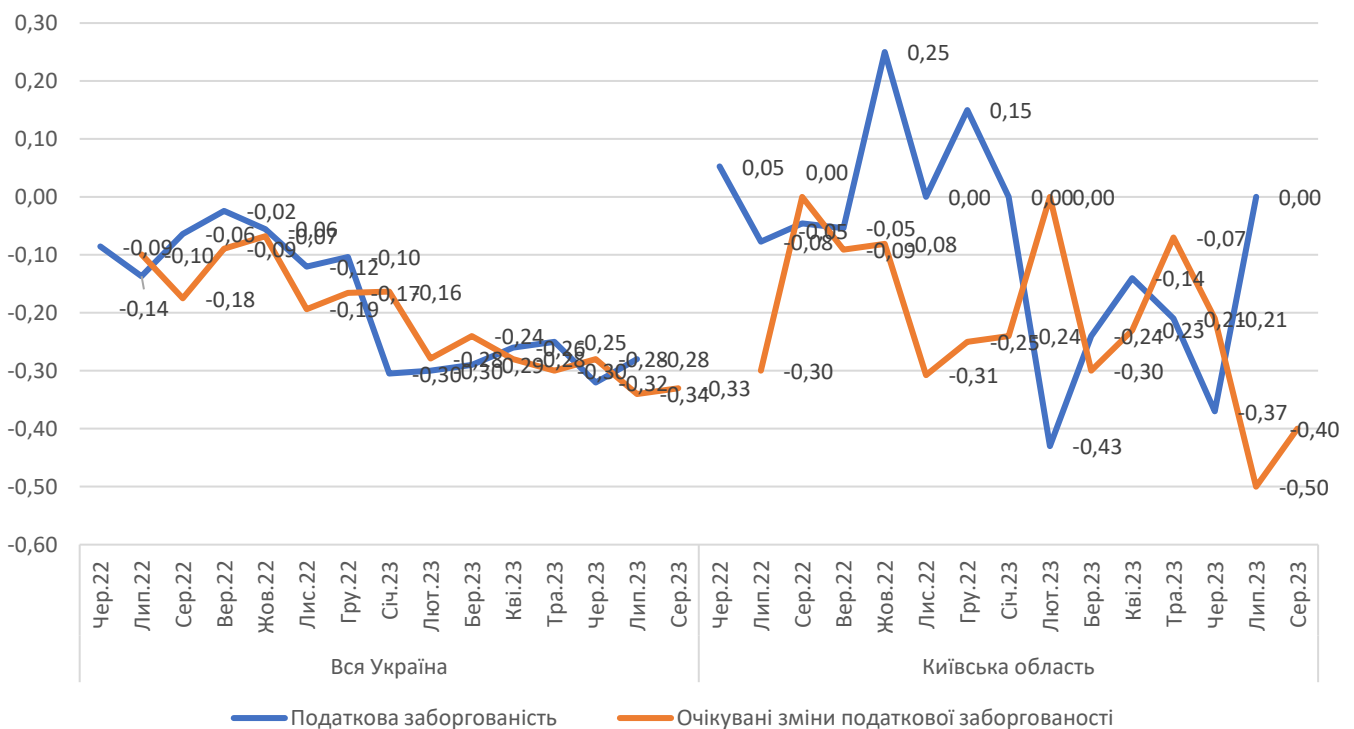
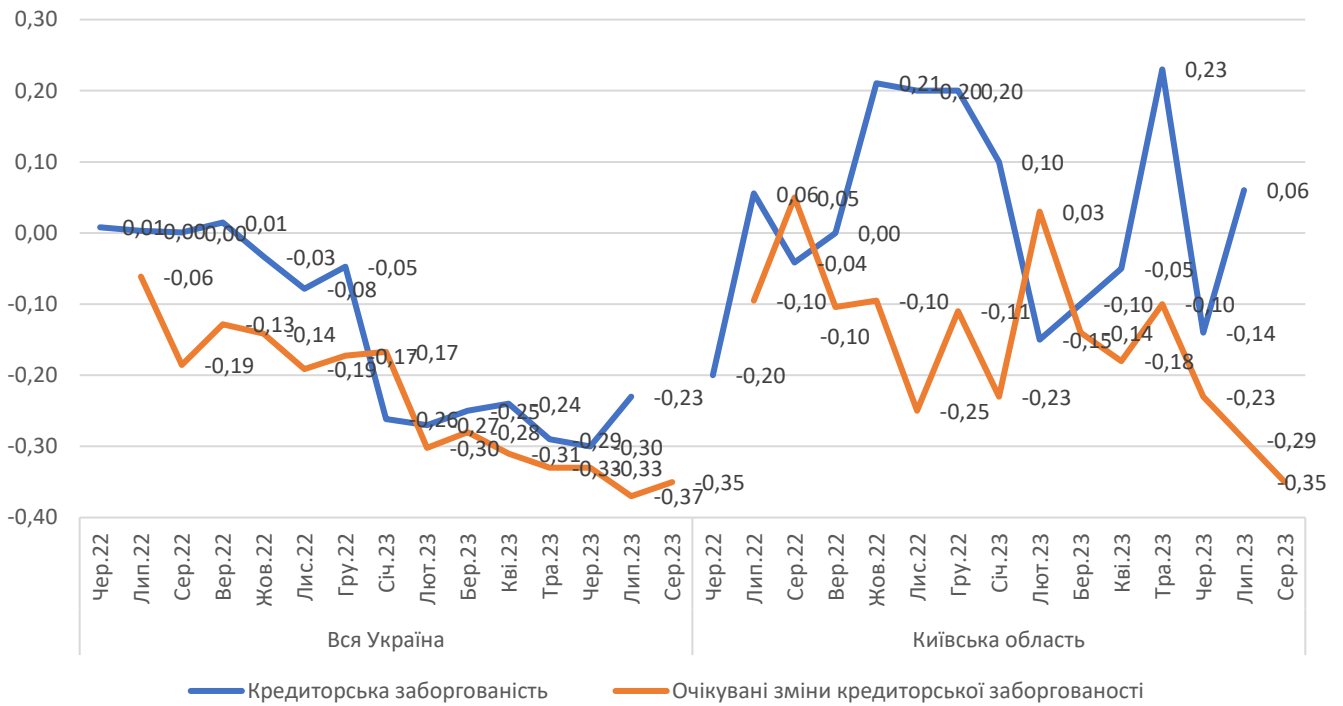

ЗАБОРГОВАНІСТІ

- На відміну від загальноукраїнських значень, за якими показники заборгованостей значно погіршилились, підприємці Київської області покращили ситуацію з дебіторської заборгованості. У тримісячній перспективі очікується незначне подальше погіршення показників загалом по Україні, тоді як по області очікується значне покращення в змінах дебіторської та кредиторської заборгованостей.

Рис. 7. Індеси змін заборгованостей

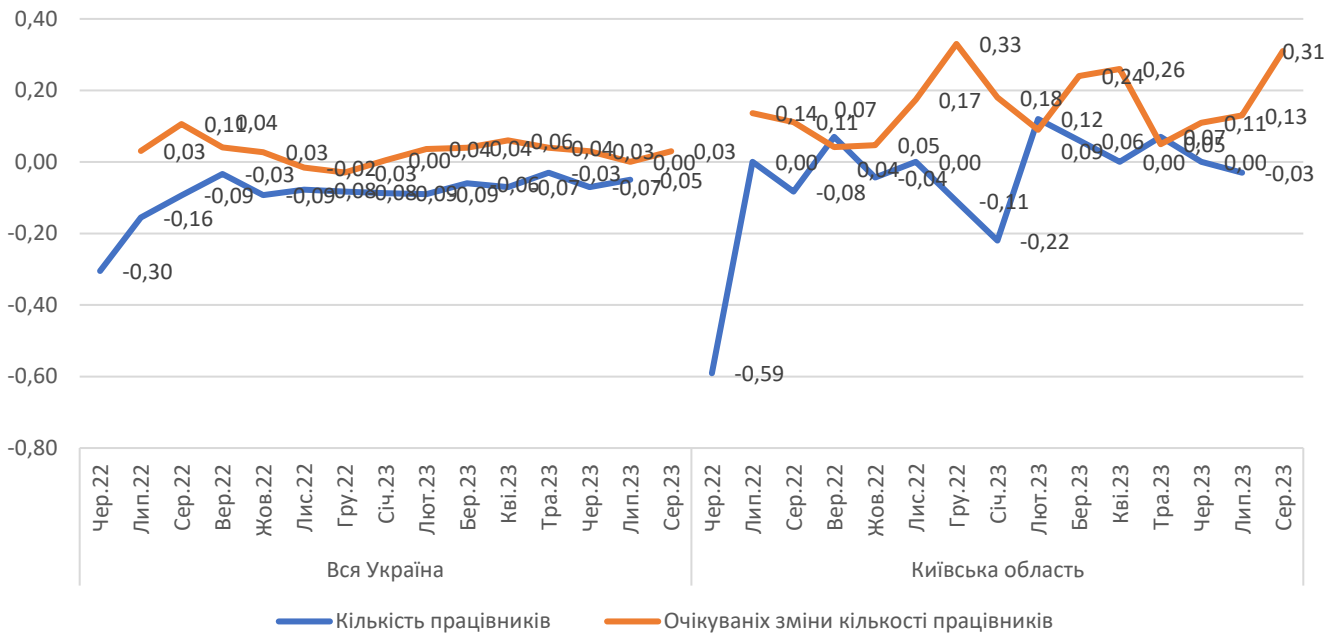

ЗАЙНЯТІСТЬ

- У липні порівняно з червнем показники скорочення зайнятості по області дещо прискорились, на відміну від загальноукраїнських показників. У липні значення індексу зменшилось із нуля до -0,03. Зменшилась частка тих, хто збільшував кількість працівників (із 6,7% до нуля), а частка тих, хто їх скоротив, зменшилась удвічі з 6,7% до 3,1%. У загальноукраїнському вимірі індекс дещо збільшився, із -0,07 до -0,05.
- У перспективі на три місяці в Київській області очікується суттєве збільшення показника, тоді як загалом по Україні не очікується істотних змін. Індекс очікуваних змін кількості працівників для

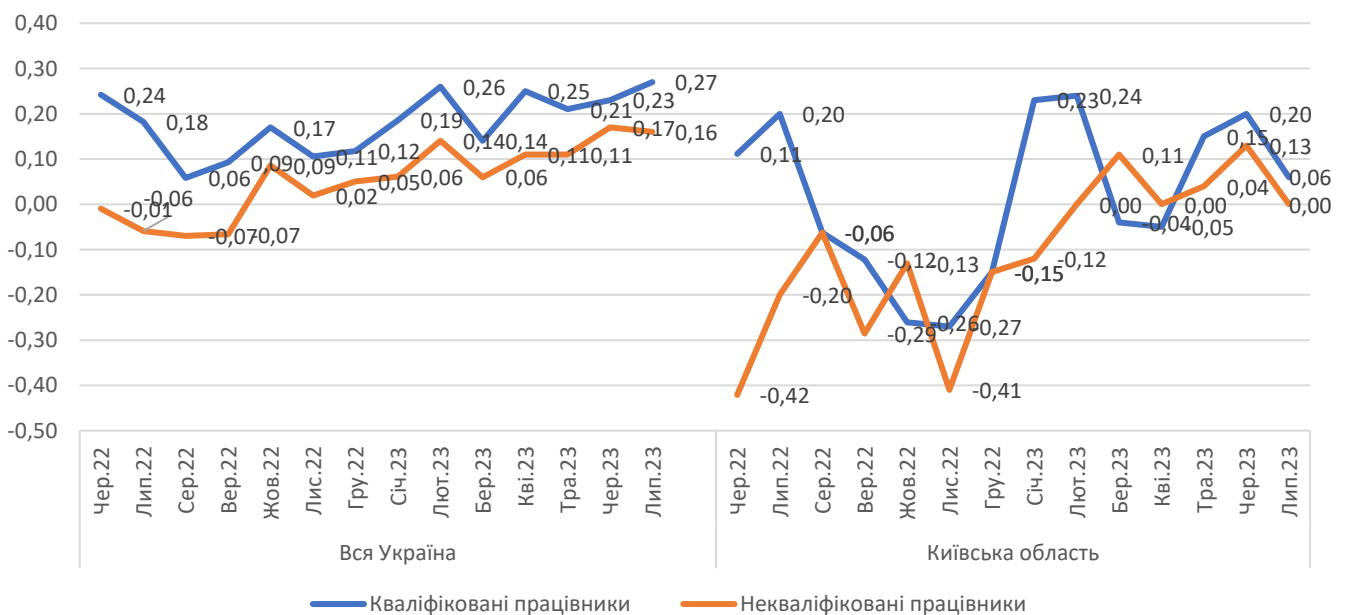
Київської області збільшився з 0,13 до 0,31. На рівні країни показник очікувань збільшився з нуля до 0,03.

Рис. 8. Індекс змін кількості працівників

У Київській області, на відміну від загальноукраїнських показників, значно зменшилися труднощі в пошуку як кваліфікованих, так і некваліфікованих працівників. Індекс пошуку кваліфікованих працівників для Київської області зменшився з 0,20 до 0,06. При цьому відсоток тих, кому важко шукати кваліфікованих працівників (12,5%), є вдвічі вищим за відсоток тих, кому легко знайти таких працівників (6,3%). Загальноукраїнський показник при цьому збільшився із 0,23 до 0,27. Індекс пошуку некваліфікованих працівників для Київської області зменшився з 0,13 до нуля. Це означає що частка тих, кому таких працівників шукати легше, дорівнює частці тих, хто відчуває труднощі у їх пошуку, та становить 6,3% (нуль та 13,3% відповідно в червні). Загальноукраїнський показник при цьому істотно змінився та становить 0,16 (було 0,17).

Рис. 9. Індекс змін працівників (кваліфіковані/некваліфіковані працівники)

ЩОМІСЯЧНЕ ОПИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Бізнес Київської області під час війни

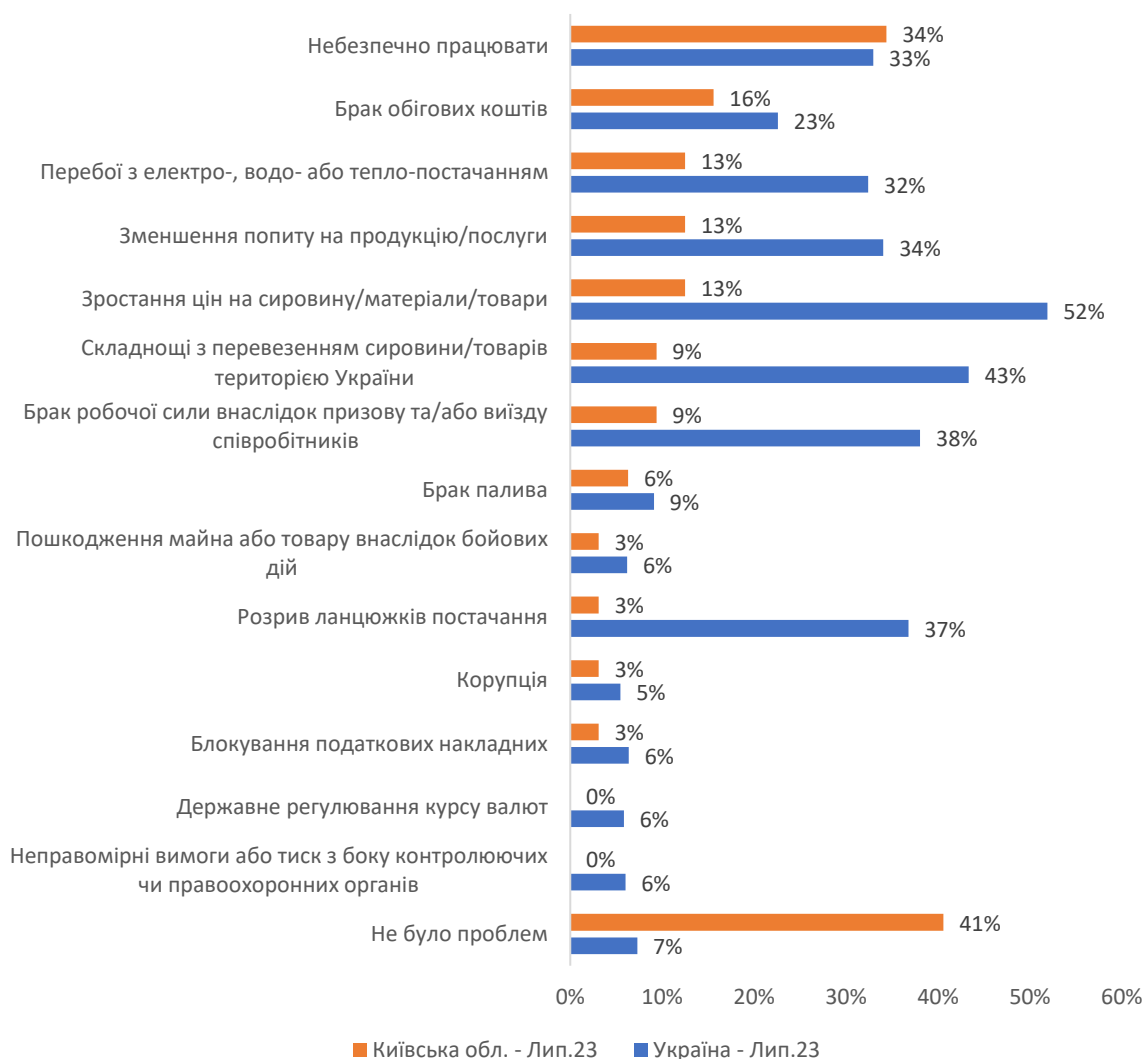
СПЕЦІАЛЬНА ЧАСТИНА ОПИТУВАННЯ

ПРОБЛЕМИ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Головною проблемою для підприємств Київської області в липні 2023 року стала **небезпека для роботи**, пов'язана з російською агресією та обстрілами. Про цю проблему повідомили 34% опитаних підприємств області, що практично не відрізняється від частки підприємств у всіх областях, охоплених цим опитуванням, загалом 33%.

Це відрізняє Київську область від ситуації серед всіх опитаних загалом, для яких у липні на перші три місця в рейтингу перешкод, спричинених повномасштабним російським вторгненням, вийшли проблеми зростання цін на сировину або матеріали, складнощі з перевезенням сировини або товарів територією України та брак робочої сили внаслідок призову або виїзду співробітників.

Рис. 10. Найважливіші проблеми для опитаного бізнесу, липень 2023 (% опитаних)¹

¹ Сума відповідей може перевищувати 100 відсотків, оскільки респонденти мали можливість вибрати декілька варіантів.

Натомість у Київській області друге місце в рейтингу перешкод зайняла проблема **браку обігових коштів**, про яку повідомили 16% місцевих підприємств. Це менше ніж у загальному серед підприємств усіх областей (23%).

Третє місце серед перешкод для бізнесу області, пов'язаних із повномасштабним російським вторгненням, розділили такі проблеми, як **перебої з електро-, водо- та тепlopостачанням, зменшення попиту на продукти або послуги та зростання цін на сировину або матеріали**. Про кожну з цих проблем повідомили по 13% бізнесу Київщини.

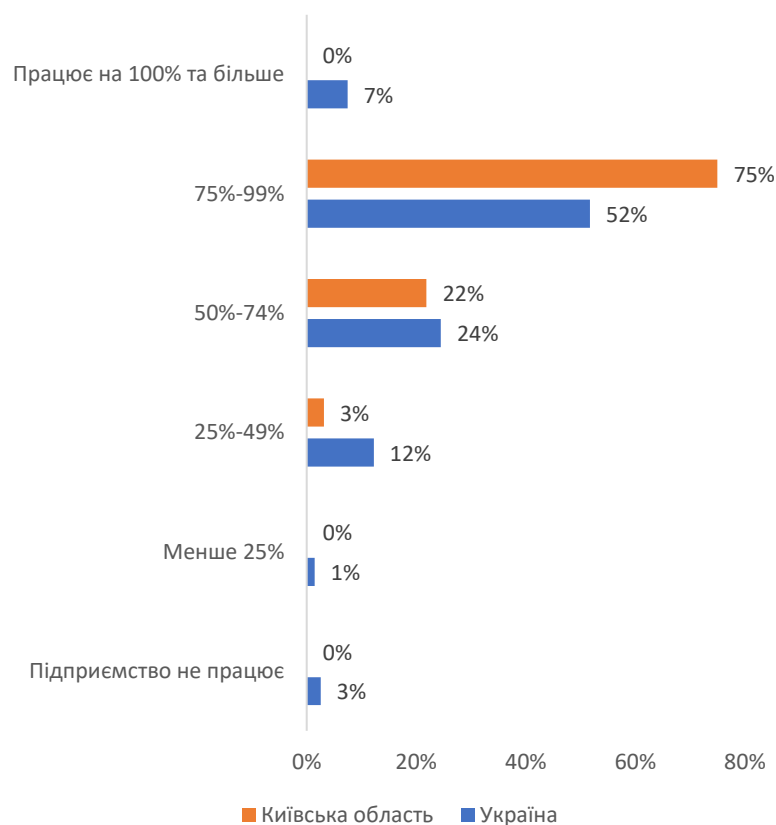
Ця частка менша ніж у загальному серед усіх учасників цієї хвилі опитування: з перебоями в електро-, водо- або тепlopостачанні та зі зменшенням попиту зіштовхнулася приблизно одна третя опитаних (32% та 34% відповідно), а зі зростанням цін на сировину або матеріали – 52%.

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ПІДПРИЄМСТВА

У липні ситуація в Київській області продовжувала залишатися більш позитивною ніж у цілому на рівні країни: 75% підприємств регіону працювали на майже повну, повну або навіть вищу потужність порівняно з довоєнним періодом (на рівні країни 59%). У липні в області не було підприємств, які б працювали на 100% та більше (7% на рівні країни), однак при цьому 75% підприємств працювали майже на повну потужність (75% - 99%) (52% на рівні країни).

У Київській області серед опитаних знову не було зафіксовано жодного респондента, який би повідомив про зупинку роботи підприємства (3% по Україні). При цьому, також 0% підприємств Київщини працювали на рівні меншому ніж 25% від довоєнних виробничих потужностей (1% на рівні країни). Водночас, 3% підприємств регіону працювали на 25% - 49% порівняно з довоєнним рівнем виробництва (12% показник усієї країни). Таким чином, у сумі менше 10% підприємств Київщини працювали на рівні завантаження потужності нижчому ніж 50% порівняно з довоєнним періодом.

Рис. 11. Вплив війни на роботу підприємств, липень 2023 року (% опитаних)

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЕКСПОРТНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

У Київській області серед опитаних у липні 91% підприємств (ті, що змогли дати відповідь) був або є експортером (63% на рівні України)².

Рис. 12. Вплив на експортну діяльність, липень 2023 року (% опитаних експортерів)

Станом на липень усі опитані експортери Київщини вказали, що продовжували зовнішньоекономічну діяльність за останній рік. Серед експортерів 100% опитаних вказали, що експортували до війни, а також продовжували експортувати впродовж останніх 12-ти місяців (85% на рівні країни).

У липні темпи відновлення експорту в регіоні приблизно на рівні загальноукраїнських. У липні індекс змін експорту становив 0 у Київській області, тоді як на рівні країни він становив -0,01. При цьому показник був позитивним у попередньому місяці (+0,08). У липні лише 6,9% експортерів регіону нарощували обсяги експорту, а 86,2% не змінювали. При цьому лише 6,9% експортерів скорочували обсяги експорту. Залишаються позитивними очікування щодо зростання експорту в короткостроковому періоді. У липні індекс очікуваних змін експорту в регіоні становив 0,66, що приблизно на рівні попереднього місяця (+0,67). На рівні країни рівень очікувань щодо обсягів експорту менш оптимістичний (+0,37).

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА

Оцінка державної політики з підтримки бізнесу

У липні 2023 року серед підприємств Київської області було помітно більше позитивних оцінок державної політики з підтримки бізнесу ніж серед підприємств в цілому в усіх областях, охоплених цим опитуванням. Зокрема, 31% представників бізнесу області оцінив державну політику для підтримки бізнесу позитивно, у той час як серед усіх опитаних загалом ця частка склала 10%.

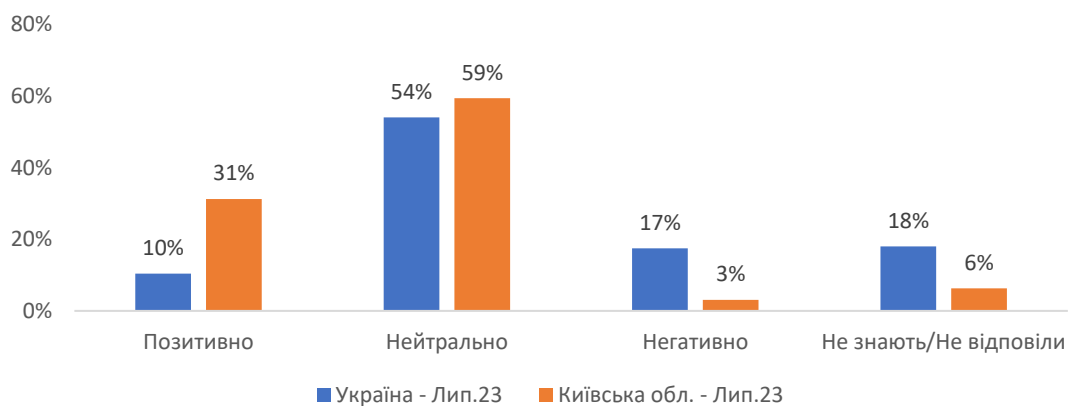
Нейтральні оцінки цієї політиці в Київській області також ставили частіше ніж у загальній вибірці: їхня частка склала 59% (загалом у всіх областях – 55%).

Водночас, керівники підприємств Київської області дуже рідко оцінювали державну підтримку бізнесу негативно (3% респондентів). Для порівняння, серед усіх учасників опитування загалом ця частка склала 17%.

Крім цього, 6% представників бізнесу Київщини не відповіли на це запитання. Серед опитаних в усіх областях загалом ця частка вища: 18%.

² Слід зауважити, що такий високий рівень залучення бізнесу до експортної діяльності також відображає особливості вибірки для опитування, яка, у першу чергу, відображає підприємства-представники виробничої промисловості.

Рис. 13. Оцінка державної політики з підтримки бізнесу, липень 2023 (% опитаних)

МЕТОДОЛОГІЯ ОПИТУВАННЯ

У цьому звіті представлено результати п'ятнадцятого нового щомісячного опитування підприємств «Український бізнес в умовах війни». Щомісячне опитування підприємств проводиться за допомогою поєднання декількох методів збору даних: самостійне заповнення онлайн-форми та особисте опитування представників бізнесу із внесенням відповідей до онлайн-форми.

Насамперед, ІЕД розіслав українським підприємствам анкету цього опитування у вигляді онлайн-форми. Частина респондентів заповнила її сама. Також ІЕД через партнерів у регіонах організував опитування, у яких ці ж питання були поставлені представникам бізнесу інтерв'юерами, а відповіді респондентів були внесені до онлайн-форми. Завдяки цьому всі відповіді – і заповнені респондентами самостійно, і надані інтерв'юерам – були зібрані в одній базі даних. Після завершення опитування експерти ІЕД провели контроль та очищення даних і проаналізували відповіді.

У цьому опитуванні, зокрема, ми продовжуємо вивчати показники ділового клімату та кон'юнктури, які досліджує ІЕД у щоквартальних опитуваннях промислових підприємств у рамках проєкту «Ділова думка». Це, зокрема, показники які в числовому вимірі показують зміни з місяця в місяць таких важливих для бізнесу показників, як обсяги виробництва та реалізації, обсяги експорту, запаси сировини та матеріалів, кількість нових замовлень та інших, а також очікування бізнесу щодо їх змін у наступні три та шість місяців.

Такі індекси обчислюються за єдиною методологією. Ми зараховуємо відповіді як +1, якщо підприємство відповідає, що показник збільшився, 0, якщо він не змінився, і -1, якщо він зменшився, а результат є балансом між позитивними та негативними відповідями. Наприклад, якщо зі 100 респондентів 20 вказали на зростання виробництва, 50 респондентів – на його скорочення, і 30 зазначили, що все залишилося без змін, то відповідне значення індексу буде -0,30. Додатне (від'ємне) значення індексу означає, що частка підприємств, на яких зросло виробництво, є більшою (меншою) ніж кількість тих, де виробництво скоротилось. Для більш точного заміру на рівні мікроданих відбувається зважування кожної відповіді з урахуванням розміру підприємства за кількістю працівників.

За допомогою таких індексів можна відстежувати динаміку змін цих показників, порівнювати їх у часі та швидко оцінювати загальний напрямок змін умов для ведення бізнесу та ситуації на підприємствах.

Польовий етап опитування тривав із 17 до 31 липня 2023 року.

ВИБІРКА

У липні 2023 року в Київській області було опитано 32 підприємства.

Серед них представлені підприємства від малого до великого розмірів (найчастіше – середні). Усі опитані підприємства – промислові. Серед них найбільшу частку складають підприємства харчової промисловості.

Додаток 1. Результати опитування в цифрах

Вибірка

Розподіл опитаних підприємств Київської області за розміром, %

Розмір	Частка
Мікропідприємства	0%
Малі	3%
Середні	84%
Великі	13%

Розподіл опитаних підприємств Київської області за галуззю, %

Розмір	Частка
Хімічна промисловість	3%
Машинобудування	3%
Харчова промисловість	9%
Виробництво тканин, одягу та взуття	3%
Поліграфічна промисловість	3%
Інші виробництва	78%

Показники діяльності підприємств та ділового середовища

Показники діяльності підприємств та ділового середовища, індекси змін (липень 2023)

	Вся Україна	Київська область
Виробництво	0,13	0,28
Очікувані зміни виробництва	0,43	0,66
Продажі	0,12	0,19
Очікувані зміни продажів	0,44	0,72
Експорт	-0,01	0,00
Очікувані зміни експорту	0,37	0,66
Дебіторська заборгованість	-0,18	0,10
Очікувані зміни дебіторської заборгованості	-0,33	-0,29
Кредиторська заборгованість	-0,23	0,06
Очікувані зміни кредиторської заборгованості	-0,35	-0,35
Податкова заборгованість	-0,28	0,00
Очікувані зміни податкової заборгованості	-0,33	-0,40
Запаси сировини	0,04	-0,03
Очікувані зміни запасів сировини	0,29	0,47
Запаси готової продукції	-0,27	-0,07
Очікувані зміни запасів готової продукції	-0,28	-0,17
Нові замовлення	0,12	0,09
Очікувані зміни нових замовлень	0,41	0,50
Кількість працівників	-0,05	-0,03

Очікувані зміни кількості працівників	0,03	0,31
Кількість працівників у вимушених відпустках	-0,08	-0,03
Очікувані зміни кількості працівників у вимушених відпустках	-0,22	-0,03
Кваліфіковані працівники	0,27	0,06
Некваліфіковані працівники	0,16	0,00
Оцінка фінансово-економічної ситуації	-0,09	0,03
Очікувані зміни фінансово-економічної ситуації	0,40	0,30
Оцінка ділового середовища	-0,09	-0,07
Очікувані зміни ділового середовища	0,38	0,38
Чи плануєте Ви розширити діяльність свого підприємства протягом найближчих двох років?	0,20	0,00
Як Ви оцінюєте фінансово-економічне становище Вашого підприємства в поточному місяці порівняно з аналогічним періодом минулого 2022 року?	0,39	0,28